

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานำเสนอผลการวิจัย เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตราด ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทของพื้นที่ตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตราด

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจแบบสอบถาม

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตราด

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนท้องถิ่น กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตราด

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 บริบทพื้นที่เทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลำดวน จังหวัดตราด

บริบททางด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชน

“บ้านแสนตุง” ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตอำเภอลำดวน จังหวัดตราด มีที่มาจากครั้งเมื่อสมัยโบราณเชื่อกันว่าที่บริเวณนี้ มีพระราชานำแก้วแหวน เงินทอง ไล่ต้อนมาฝังไว้ในบริเวณหมู่บ้านนี้ จำนวนนับแสนตม ชาวบ้านจึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านแสนตม” และเรียกเพี้ยนเป็น “บ้านแสนตุง” ในเวลาต่อมาได้มีการจัดตั้งเป็นชุมชน คือ “ชุมชนบ้านแสนตุง” เป็นชุมชนที่ตั้งมามีอายุประมาณ 100 ปี แต่เดิมสภาพพื้นที่เป็นป่า มีแม่น้ำเวฬุแบ่งเขตแดนของจังหวัดตราดและจังหวัดจันทบุรี ต้นน้ำอยู่ในเขตจังหวัดจันทบุรี ที่เขาชะอมและเขาสระบาปมีความสำคัญเพราะไหลผ่านเขตเกษตรกรรมของทั้งสองจังหวัด ช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดตราดมีความยาวประมาณ 20 กิโลเมตร ไหลผ่านบ้านท่าจอด ซึ่งมีเขตเชื่อมต่อกับชุมชนบ้านแสนตุง ชุมชนส่วนใหญ่มีเชื้อสายจีนแต่เดิมที่เข้ามาค้าขาย และคนไทยแต่ดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชาวชุมชนบ้านแสนตุงส่วนใหญ่จะมีนามสกุลเดียวกัน ตระกูลดั้งเดิมได้แก่ สว่างไสว และทวารเศรษฐี (สงกรานต์ ทวารเศรษฐี, สัมภาษณ์, 2556) ความเจริญเริ่มเข้ามายังชุมชนบ้านแสนตุง หลังจากที่ได้มีการสร้างตลาดแสนตุงโดยนายปุ่น สติธยเสถียร เป็นผู้สร้างในเนื้อที่ทั้งหมด 2 ไร่ 3 งาน เริ่มขุดหลุมลงเสาเอกเมื่อวันที่ 9 ค่ำ เดือน 9 วันศุกร์เวลา 09.09 น. พ.ศ. 2513 นายปุ่น สติธยเสถียร เป็นประธานในการสร้างเปิดทำการค้าและเปิดป้ายเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2514 โดยมีการเจริญพระพุทธมนต์ ถวายพระเพลิง โดยเจ้าคุณบูรเขตต์ คณาจารย์ เป็นประธานพิธีสงฆ์ นายวิจิตร แจ่มใส ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด เป็นประธานในการเปิดป้าย นายปุ่น สติธยเสถียร เป็นพิธีกรและกล่าวรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดตราด และยกตลาดสดให้เป็นทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตราด มีแขกเชิญมาจากจังหวัดชลบุรี จันทบุรี และตราดประมาณ 240 คน มีกระเช้าดอกไม้แหวนหน้าตลาดทั้งหมด 9 กระเช้า ถวายอาหารแขกโต๊ะจีน 30 โต๊ะ มีเขกนำเงินมาช่วยทั้งหมด 7,400 บาท เงินจำนวนนี้นายปุ่น สติธยเสถียร ได้มอบให้เป็นทุนการศึกษาเด็กยากจนเรียนดีซึ่งวันนั้นเป็นวันศึกษาประชาบาล ผู้รับเงินคือ นายจันทังค์ ยังเทียนเสมียน เป็นปลัดจังหวัดตราด ต่อหน้าครูประชาบาลและนักเรียนทั้งจังหวัด ที่หอประชุมโรงเรียนตราดตระการคุณเก่า ก่อนเปิดตลาดสดประมาณ 7 วัน มีเจ้าคุณวัดวังสระประทุม กรุงเทพมหานคร กับท่านอาจารย์สมชายวัดเขาสุกิม บิณฑบาตรจากจันทบุรี แล้วนำอาหารมาฉันบนเชิงกลางตลาดสด แล้วตามไปพบนายปุ่น สติธยเสถียร ที่วัดเกาะลอย ตำบลสะตอ ซึ่งนำพระธรรมทูตไปแสดงธรรม ณ วัดเกาะลอย ตลาดแสนตุงจึงเจริญมาทุกวันนี้ โดยพระเถระเหล่านี้มาให้ความเป็นสิริมงคลโดยไม่คาดคิดมาก่อน (ปุ่น สติธยเสถียร, สมุดบันทึก, ม.ป.ป.)

ชุมชนบ้านแสนตุ้ง มีลักษณะเป็นสังคมเมือง และความสัมพันธ์ทางระบบเครือญาติ ยังมีความแน่นแฟ้น อยู่ทิศเหนือมีแนวเขตติดต่อกับหมู่ที่ 7 ทิศใต้ มีแนวเขตติดต่อกับหมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 9 ทิศตะวันออกมีแนวเขตติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลแสนตุ้ง ทิศตะวันตกมีแนวเขตติดต่อกับหมู่ที่ 5 และแม่น้ำเวฬุ (สำนักงานเทศบาลตำบลแสนตุ้ง, ออนไลน์. ม.ป.ป.)

บริบททางด้านเศรษฐกิจชุมชน

จากคำบอกเล่า แต่เดิมสภาพพื้นที่ของชุมชนบ้านแสนตุ้งมีสภาพเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ ชาวบ้านมีอาชีพทำประมงในครัวเรือน และอาชีพเกษตรกรรมคือปลูกมันสำปะหลัง รอบ ๆ พื้นที่บ้านแสนตุ้งมีการทำไร่มันสำปะหลังเป็นจำนวนมาก มีพ่อค้ามาเปิดทำลานมันเส้นในพื้นที่ชุมชนบ้านแสนตุ้งหลายแห่ง จึงมีการซื้อขายมันสำปะหลังที่ลานตากมันก็จะซื้อของกินของใช้ที่ตลาดแสนตุ้งกลับไปด้วยทำให้เศรษฐกิจของชุมชนเริ่มขยายตัวมากขึ้น ประกอบกับทางตำบลบ่อไร่และตำบลหนองบอนได้มีการทำเหมืองพลอยในขณะนั้นได้มีพ่อค้ามารับซื้อพลอยและการหลั่งไหลของผู้คนต่างถิ่นที่มุ่งไปยังตำบลบ่อไร่และตำบลหนองบอนเพื่อทำการขุดพลอยแล้วแวะซื้อสินค้าที่ตลาดแสนตุ้งซึ่งเป็นศูนย์รวมการค้า มีอาหารทะเลที่อุดมสมบูรณ์มีคุณภาพ เนื่องจากมีแม่น้ำเวฬุไหลผ่านซึ่งชาวบ้านทำประมงในครัวเรือนแล้ว ประกอบกับชุมชนใกล้เคียงได้นำพืชผัก อาหารทะเลมาร่วมจำหน่าย การเดินทางของผู้คนที่ออกมาซื้อขายสินค้าต้องใช้รถสองแถวประจำทางเมื่อเศรษฐกิจขยายตัว ความเจริญของเมืองมีมากขึ้นผู้คนจึงนิยมใช้รถยนต์ส่วนตัวกันมากขึ้นเพราะสะดวก รวดเร็ว ทำให้กิจการรถสองแถวประจำทางเริ่มลดน้อยลง ปัจจุบันกิจการรถสองแถวยังคงมีอยู่และเหลือเพียงไม่กี่คันเท่านั้น (วัชรชัย สติชัยเสถียร. สัมภาษณ์. 2556)

ชุมชนบ้านแสนตุ้งเริ่มมีความเจริญโดยพัฒนาตามสถานะเศรษฐกิจ ของชุมชนใกล้เคียง โดยเป็นแหล่งรวมศูนย์การค้าขายและอาชีพของคนในชุมชนส่วนใหญ่คืออาชีพค้าขาย รองลงมาคืออาชีพเกษตรกรรม การถือครองที่ดินคือที่ดินมีเอกสารสิทธิ์ โฉนด การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ อาคารพาณิชย์ มีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว มีสินค้าหลากหลายมากขึ้นที่ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนและชุมชนข้างเคียง ต่อมาในปัจจุบันเศรษฐกิจของชุมชนบ้านแสนตุ้งโดยเฉพาะตลาดแสนตุ้งเติบโตมาก มีผลมาจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวเขตพื้นที่พิเศษเกาะช้าง ชุมชนบ้านแสนตุ้งจึงเป็นประตูเข้าสู่เมืองตราด และมีถนนสายแสนตุ้ง - บางกระดาน แลลมงอ เป็นถนนสายที่นำไปสู่ท่าเรือเฟอร์รี่เพื่อข้ามไปเกาะช้างโดยไม่ต้องอ้อมเข้าตัวจังหวัด นักท่องเที่ยวจึงแวะซื้ออาหารทะเลทั้งขาไปและกลับที่ตลาดแสนตุ้ง เพราะเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี และอีกอย่างหนึ่งที่นักท่องเที่ยวรู้จักบ้านแสนตุ้ง เพราะมีร้านขายข้าวแกงที่ขึ้นชื่อ คือ “ร้านข้าวแกงแสนตุ้ง”

บริบททางด้านวัฒนธรรมของชุมชน

จากคำบอกเล่าของชาวบ้าน หมู่บ้านนี้ตั้งมานานประมาณ 100 ปี ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำค้าขาย และทำสวนผลไม้ นับถือศาสนาพุทธ เดิมเรียกว่า “บ้านแสนตุ่ม” เพราะเชื่อกันว่ามีพระราชทานเงินทองมาฝังไว้ในบริเวณหมู่บ้านนี้จำนวนมากนับแสนตุ่ม ต่อมาنانเข้าจึงเรียกเพี้ยนเป็น “บ้านแสนตุง” สืบมาจนถึงทุกวันนี้ ชุมชนส่วนใหญ่เป็นชนพื้นเมืองหรือที่เรียกว่า “ซอง” ซึ่งเป็นเชื้อสายจากเขมร-มอญ และเขมร-ไทย และยังมีชาวจีนเข้ามาค้าขายบ้าง มีชาวเขมรที่โยกย้ายอพยพมา ปัจจุบันกลายเป็นชนพื้นเมืองซึ่งชาวบ้านแสนตุงอาศัยกันอยู่แบบเครือญาติ จะสังเกตได้ว่าในแต่ละหมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะมีนามสกุลเดียวกัน ตระกูลดั้งเดิม ได้แก่ ทวารศรีเรืองคาม และสว่างไสว ความเป็นอยู่ของชุมชนจึงยังเป็นลักษณะของเครือข่ายชุมชน ในอดีตมีการ “เอาแรง” เป็นการกระทำที่ชาวบ้านไปช่วยกันทำงานให้แล้วเสร็จและเมื่อช่วยเสร็จแล้วต้องมีการ “ไ้แรง” เป็นการมาช่วยกันทำงานคืน การลงแขกกันทำมันเส้น หรืองานบุญต่าง ๆ รวมทั้งการนับถือผี ก็จะมาเอาแรงกัน ฟังพาอาศัยซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนทรัพยากร แบ่งปันสิ่งของกัน ชุมชนบ้านแสนตุงยังคงไว้ซึ่งสังคมในชนบท ความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติแนบแน่น ในเวลาต่อมามีการอพยพคนนอกพื้นที่เข้ามาทำมาหากิน เป็นคนแถบชายฝั่งทะเลตะวันออก (จังหวัดระยอง จันทบุรี) และคนทางอีสานบ้าง สังคมชุมชนบ้านแสนตุงมีความผสมผสานกันระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท ทำให้ความสัมพันธ์ทางเครือญาติยังมีความแนบแน่นตามวัฒนธรรมของไทย และเป็นลักษณะของเครือข่ายชุมชนอยู่ เนื่องจากคนในชุมชนบ้านแสนตุงดั้งเดิมเป็นชาว “ซอง” จึงมีวัฒนธรรมความเชื่อของการนับถือผี การนับถือบรรพบุรุษอยู่มาก เช่น ผีหิ้ง และผีเรือน (ผีที่ดูแลบ้าน) ซึ่งแต่ละผีนั้นจะเกี่ยวกับความเชื่อในด้านต่าง ๆ เช่น

ผีหิ้ง จะเล่นกันในเวลากลางคืนจนถึงเช้า นิยมเล่นช่วงเดือนแปด เดือนสิบ เครื่องเล่นประกอบไปด้วย ไม้ เหล้า ขนหมัดแดงต้มขาว ลักษณะจะเกี่ยวกับการเคารพบรรพบุรุษขอให้ช่วยคุ้มครองไม่ให้เจ็บไข้ป่วย ซึ่งบรรพบุรุษทุกบ้านจะมีผีหิ้งสำหรับตั้งให้ผีบรรพบุรุษ เป็นที่สำหรับยึดเหนี่ยวจิตใจ คุ้มครองลูกหลานและความเป็นอยู่ของคนในบ้าน นอกจากข้าวของจะนับถือผีแล้ว ยังศรัทธาในพุทธศาสนา หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการนับถือผีและศาสนาพุทธ เข้าไว้ด้วยกัน และดำรงสืบต่อกันมา ทั้งการนับถือผีและนับถือพุทธนั้น ล้วนแต่เกี่ยวข้องกันทั้งวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ซึ่งในปัจจุบันหลงเหลือวัฒนธรรมเหล่านี้บางบ้านเท่านั้น เนื่องจากการกลืนวัฒนธรรมจากคนต่างถิ่น และการที่ส่งลูกหลานเข้าไปเรียนในเมืองจึงทำให้ไม่มีคนสืบทอดทางวัฒนธรรม

พระภูมิ การตั้งศาลพระภูมิต้องตั้งไว้นอกบ้าน ศาลพระภูมิจะมีเสาเดียวไว้คอยปกป้องคุ้มครอง เจ้าที่ จะตั้งศาลเจ้าไว้นอกบ้าน ศาลเจ้าที่นี่จะมี 4 เสา ทั้งศาลจะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว

จิตใจของชาวบ้าน ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการนับถือผีว่าจะช่วยปกป้อง ค้ำครอง รักษาให้ทุกคนปลอดภัย และจะเห็นได้ว่าชาวบ้านมีการนับถือศาสนาพุทธ ศี และพราหมณ์ควบคู่กันไป โดยจะเห็นได้จากการเข้าวัดทำบุญ การรักษาศีล อีกทั้งการประกอบพิธีการต่าง ๆ หลากหลายศาสนาปะปนกันไป เห็นได้จากประเพณีที่ชุมชนได้มีการปฏิบัติร่วมกัน ได้มีการพัฒนาและปรับให้เข้ากับยุคสมัยในปัจจุบัน เดิมจะมีการจัดงานประจำปีของวัดแสนดั่งในช่วงเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อเปิดทององค์พระร่วงโรจนฤทธิ์ ต่อมาประชาชนและผู้ที่ศรัทธาในองค์พระร่วงโรจนฤทธิ์ จึงได้จัดให้มีการเปลี่ยนผ้าห่มองค์พระร่วงโรจนฤทธิ์ในช่วงงานประจำปี และจัดให้เป็นประเพณีสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน (สังเวียน วราโพธิ์. สัมภาษณ์. 2556)

บริบททางการเมืองการปกครองของชุมชน

การปกครองในอดีตของชุมชนบ้านแสนดั่ง เป็นระบบกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยแบ่งพื้นที่กันดูแล ต่อมาได้มีการจัดตั้งสุขาภิบาลแสนดั่ง ในปี พ.ศ. 2537 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาททำงานใกล้ชิดกับกับประชาชนดูแลและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งนำความเจริญมาสู่ชุมชนในด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคได้ครอบคลุมพื้นที่ ต่อมาได้มีการยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลใน พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นการยกฐานะพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 ในปัจจุบันยังไม่มี การจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนแต่ได้มีการพูดคุยไว้บ้างแล้ว ถึงจะยังไม่มี การจัดตั้งก็ยังคงมีประชาคมเทศบาลตำบลแสนดั่ง และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมและขับเคลื่อนในการพัฒนาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ร่วมกัน ปัจจุบันเทศบาลตำบลแสนดั่งมีชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 3 ชุมชน 1 หมู่บ้าน คือ ชุมชนบ้านแสนดั่ง ชุมชนบ้านอุดมสุข ชุมชนบ้านท่าจอด และหมู่บ้านโพธิกิจ (สำนักงานเทศบาลตำบลแสนดั่ง. 2555 : ไม่ปรากฏเลขหน้า)

นายกเทศมนตรีตำบลแสนดั่งคนปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งเป็นสมัยที่ 4 ตั้งแต่ครั้งเป็นสุขาภิบาลจนถึงปัจจุบัน (หมดวาระเดือนมีนาคม 2558) จากการสัมภาษณ์ครั้งนี้นายกคนปัจจุบันยังสามารถครองใจประชาชนได้หากยังคงเล่นการเมืองท้องถิ่นต่อไป ความขัดแย้งกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นเนื่องจากให้ความเคารพนับถือในตัวบุคคลและความอาวุโส และในปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการผลักดันให้มีการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชน เพื่อให้เป็นศูนย์รวมสำหรับการทำกิจกรรมของชุมชน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนมากขึ้น ดังนั้นประชาชนจึงเห็นด้วยกับการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนเพราะน่าจะเป็นศูนย์รวมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่อไป (นิพนธ์ พัฒนวงศ์สุนทร. สัมภาษณ์. 2556)

ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 4 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ (n = 341)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	153	44.90
หญิง	188	55.10
รวม	341	100.00

จากตาราง 4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตอส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.10 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 44.90

ตาราง 5 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ (n = 341)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
18 - 43 ปี	164	48.09
44 ปีขึ้นไป	177	51.91
รวม	341	100.00

จากตาราง 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตอ ส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุ 44 ปี ขึ้นไป จำนวน 177 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.91 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 18 - 43 ปี จำนวน 164 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.09

ตาราง 6 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา (n = 341)

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	4	1.20
ประถมศึกษา	147	43.10
มัธยมศึกษา/ ปวช.	97	28.40
ปวส./ อนุปริญญา	42	12.30
ปริญญาตรี	44	12.90
สูงกว่าปริญญาตรี	7	2.10
รวม	341	100.00

จากตาราง 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตอ ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.10 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา จำนวน 97 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.40 และ ระดับปริญญาตรี จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.90

ตาราง 7 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ (n = 341)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	25	7.30
รับจ้างทั่วไป	86	25.20
ค้าขาย	126	37.00
รับราชการ/ลูกจ้างราชการ/รัฐวิสาหกิจ	31	9.10
พนักงานเอกชน	18	5.30
ธุรกิจส่วนตัว	43	12.60
แม่บ้าน	12	3.50
รวม	341	100.00

จากตาราง 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตอส่วนใหญ่ มีอาชีพค้าขายจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 25.20 และผู้ประกอบการกิจส่วนตัว จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 12.60

ตาราง 8 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (n = 341)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
0 - 14,000 บาท	193	56.60
14,001 ขึ้นไป	148	43.40
รวม	341	100.00

จากตาราง 8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 14,000 บาท จำนวน 193 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.60 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 14,001 บาทขึ้นไป จำนวน 148 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.40

ตาราง 9 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาอยู่อาศัย (n = 341)

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
0 - 30 ปี	191	56.01
31 ปีขึ้นไป	150	43.99
รวม	341	100.00

จากตาราง 9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตอส่วนใหญ่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแสนตอ ระหว่าง 0-30 ปี จำนวน 191 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.01 ระยะเวลาตั้งแต่ 31 ปี ขึ้นไป จำนวน 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.99

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา (n = 341)

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา	2.47	1.22	มีส่วนร่วมปานกลาง	1
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.20	1.32	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	2
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	2.00	1.16	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	3
รวม	2.22	1.23	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา ($\bar{X} = 2.22$) ในภาพรวม แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างดังกล่าวมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย ได้แก่ ร่วมในการตัดสินใจ และร่วมในการดำเนินการ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเป็นการมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ ร่วมในการเสนอปัญหาในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.47$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.20$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลืออำนาจ จังหวัดนครราชสีมา ในระดับค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.00$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตราด ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา (n = 341)

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การเสนอปัญหาโดยผ่านการประชุม ประจําหมู่บ้าน	2.56	1.32	มีส่วนร่วมปานกลาง	2
2. การเสนอปัญหาโดยผ่านนายกเทศมนตรี	2.11	1.18	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	3
3. การเสนอปัญหาโดยผ่านสมาชิกสภา เทศบาล	2.75	1.17	มีส่วนร่วมปานกลาง	1
รวม	2.47	1.22	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยต่อการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา ในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตราด ($\bar{X}=2.47$) ในระดับภาพรวม

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรมีการเสนอปัญหาโดยผ่านสมาชิกสภาเทศบาลมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{X}=2.75$) รองลงมา คือ การเสนอปัญหาโดยผ่านการประชุมประจําหมู่บ้าน ($\bar{X}=2.56$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยในการเสนอปัญหา โดยเฉพาะการเสนอปัญหาโดยผ่านสมาชิกสภาเทศบาล ชาวบ้านมักจะกระทำแบบไม่เป็นทางการ มักจะไปพบที่บ้านหรือเวลาที่พบกันที่ตลาด ก็บอกปัญหาและพูดคุยมากกว่าที่จะเสนอปัญหาแบบเป็นทางการ

“ชาวบ้านเขาคู่กันคุยกับนายก และสมาชิกสภาเทศบาล (สท.) เป็นอย่างดี เพราะเป็นคนในพื้นที่ใช้วิธีโทรบอกนายกบอก สท. ได้ตลอดเวลาเทศบาลก็มาทำให้แล้ว” (วิเชียร แซ่ตั้ง, สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตราด ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($n = 341$)

ประเด็น	$\bar{x}$	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาตามแผน 3 ปี	2.20	1.37	มีส่วนร่วม ค่อนข้างน้อย	2
2. การร่วมพิจารณาบรรจุแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ในแผนชุมชน	2.31	1.32	มีส่วนร่วม ค่อนข้างน้อย	1
3. การมีส่วนร่วมในแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีเทศบาล	2.08	1.27	มีส่วนร่วม ค่อนข้างน้อย	3
รวม	2.20	1.32	มีส่วนร่วม ค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยต่อการตัดสินใจในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตราด ($\bar{x} = 2.20$) ทั้งในระดับภาพรวมและรายประเด็น ทั้ง 3 ประเด็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมในการร่วมพิจารณาบรรจุแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ในแผนชุมชนค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.31$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาตามแผน 3 ปี ค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.20$) และการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีเทศบาลค่อนข้างน้อย ($\bar{x} = 2.08$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยในการตัดสินใจ โดยเฉพาะในการบรรจุแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ในแผนชุมชน มาจากการที่เทศบาลมีผู้นำที่ปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ คือ ประชาชนได้รับผลดี จึงไม่ค่อยพบปัญหาที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อชุมชน อีกทั้งเทศบาลได้จัดทำแผนงานโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ไว้ค่อนข้างครอบคลุม ประชาชนให้ความไว้วางใจในตัวผู้นำ ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบรรจุแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ในแผนชุมชน

“บ้านเราเป็นชุมชนเล็ก ๆ ปัญหาบ่อย ช่วยกันดูแลคนละไม้ละมือ หากเงินกำลังก็แจ้งเทศบาล เขาก็ใส่ในแผนพัฒนาฯ ไว้ไม่นานเงินรอกก็มาทำให้แล้ว” (สุจินต์ มานะเพียรเจริญ, สัมภาษณ์. 2557)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($n = 341$)

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การร่วมสนับสนุนเงิน	1.77	1.09	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	3
2. การร่วมสนับสนุนแรงงาน	2.18	1.19	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	1
3. การให้ความร่วมมือ สนับสนุนข้าวปลาอาหาร เมื่อมีการขอความร่วมมือ	2.06	1.21	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	2
รวม	2.00	1.16	มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	

จากตาราง 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ($\bar{X} = 2.00$) ทั้งในระดับภาพรวมและรายประเด็น ทั้ง 3 ประเด็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนแรงงาน ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.18$) รองลงมา คือ การให้ความร่วมมือ สนับสนุนข้าวปลาอาหาร เมื่อมีการขอความร่วมมือ ค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 2.06$) และการร่วมสนับสนุนเงินค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 1.77$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย การที่กลุ่มตัวอย่างประชาชนมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อยในการดำเนินการ โดยเฉพาะในการร่วมสนับสนุนแรงงาน มาจากการที่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง ยังขาดการมีส่วนร่วม คนที่มาก็มักเป็นคนหน้าเดิม ๆ และประกอบอาชีพค้าขายเป็นส่วนใหญ่ การที่มาร่วมในแต่ละครั้งก็สูญเสียรายได้ และมักตอบว่าไม่มีเวลา และมองว่า เป็นหน้าที่ของพนักงานเทศบาลที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งพนักงานเทศบาลสามารถปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ประชาชนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมเพียงแค่สนับสนุนแรงงานเพียงบางครั้งใน

การจัดกิจกรรมพัฒนาที่ดำเนินการในภาพรวมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ “เทศบาลมีงบประมาณเยอะเยอะ พนักงานก็มาก” (ชลภัทร์ ไชยมนตรี, สัมภาษณ์, 2557)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด (n = 341)

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชน	3.99	0.93	ค่อนข้างมาก	1
2. อุดมการณ์รักท้องถิ่น	3.63	0.92	ค่อนข้างมาก	3
3. บทบาทของผู้นำ	3.35	0.98	ปานกลาง	4
4. บทบาทของเครือข่ายชุมชน	3.74	0.89	ค่อนข้างมาก	2
รวม	3.68	0.93	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 14 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุงในภาพรวมมีส่วนร่วมค่อนข้างมาก ตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด ($\bar{X} = 3.68$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยแยกจากกันก็จะสามารถแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม คือ ปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมาก ได้แก่ ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชน บทบาทของเครือข่ายชุมชน และอุดมการณ์รักท้องถิ่น ส่วนอีกปัจจัยหนึ่ง คือ บทบาทของผู้นำ มีผลปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมจากผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชน มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.99$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมจากบทบาทของเครือข่ายชุมชน มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.74$) การมีส่วนร่วมจากอุดมการณ์รักท้องถิ่น มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.63$) และบทบาทของผู้นำ มีผลปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จากผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชน (n = 341)

ปัจจัย	$\bar{x}$	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. การเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนทำให้ชุมชนได้โครงการที่ตรงความต้องการของชุมชน	4.02	0.93	มาก	1
2. การเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น	3.95	0.95	ค่อนข้างมาก	3
3. การเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข	4.00	0.91	มาก	2
รวม	3.99	0.93	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 15 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง เห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชน ในภาพรวมเป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน ($\bar{x} = 3.99$) ในระดับภาพรวม และรายประเด็น ทั้ง 3 ประเด็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรมีส่วนร่วมจากการเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนทำให้ชุมชนได้โครงการที่ตรงความต้องการของชุมชน มีผลมาก ($\bar{x} = 4.02$) รองลงมา คือ การเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนทำให้ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไขมีผลมาก ($\bar{x} = 4.00$) และการเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนทำให้ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นมีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.95$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ ของประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน ของกลุ่มตัวอย่างประชาชน มีผลค่อนข้างมาก ในการที่ได้โครงการที่ตรงความต้องการของชุมชน ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข และชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นนั้น เป็นปัจจัยที่ได้ผลมาจากการที่ประชาชนมีความเดือดร้อนที่เผชิญร่วมกัน อย่างเช่น ปัญหาน้ำท่วมถนน คู คลองตื้นเขินจึงร่วมกันเสนอปัญหาและนายกเทศมนตรีได้ให้ความสำคัญกับปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นอันดับแรก “ก็นายกให้ความสำคัญลงประชาคมจัดทำแผนชุมชนทุกครั้ง และรับฟังปัญหาข้อเสนอแนะด้วยตัวเองทุกครั้ง

ประชาชนที่เดือดร้อนแล้วเสนอปัญหาเข้ามา ทำให้นายกได้รู้ปัญหาที่แท้จริงก็ได้รับการแก้ไขทุกรายอย่างรวดเร็ว และอะไรที่ทำแล้วเกิดประโยชน์กับส่วนรวมนายกทำหมด” (สมควร มะโนกิจ. สัมภาษณ์. 2557)

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอ เขาสมิง จังหวัดตราด จากอุดมการณ์รักท้องถิ่น (n = 341)

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชนเพราะเป็นข้อตกลงร่วมกันของชุมชน	3.58	0.92	ค่อนข้างมาก	2
2. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชนเพราะเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง	3.83	0.92	ค่อนข้างมาก	1
3. ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน เพราะคนในชุมชนปฏิบัติร่วมกัน	3.49	0.92	ค่อนข้างมาก	3
รวม	3.63	0.92	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 16 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง เห็นว่าอุดมการณ์รักท้องถิ่นในภาพรวม เป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน ($\bar{X} = 3.63$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยแยกจากกันจะเห็นว่า ตามระดับการมีผลต่อการมีส่วนร่วมคือ ปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตเทศบาล มีส่วนร่วมจากการเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน ได้แก่ มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน เพราะเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมา คือ ส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชนเพราะเป็นข้อตกลงร่วมกันของชุมชน ($\bar{X} = 3.58$) และส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชนเพราะคนในชุมชนปฏิบัติร่วมกัน ($\bar{X} = 3.49$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยต่าง ๆ ของอุดมการณ์รักท้องถิ่นจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชนของกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีผลค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในกระบวนการวางแผนชุมชนเพราะเป็นการพัฒนาชุมชนของตนเอง พบว่าเป็นท้องถิ่นบ้านเกิดของคนส่วนใหญ่ในชุมชน คนในชุมชนจึงมีความตั้งใจที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองให้ดีขึ้น อย่างเช่น การร่วมกันรักษาความสะอาดของบ้านเรือน และร่วมกันรักษาสภาพแวดล้อม คู คลอง ร่วมกันทำกิจกรรมพัฒนาภายในชุมชนในวันสำคัญ เช่น วันพ่อ วันแม่ และสวดสวดคุณแล สภาพแวดล้อมของชุมชน เช่น เมื่อมีเหตุรำคาญของรังสีส่งน้ำ ขยายพาราคเลอะถนนส่งกลิ่นเหม็น และเป็นสาเหตุของอุบัติเหตุบนท้องถนน ก็จะช่วยกันแจ้งมายังเทศบาล

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จากบทบาทของผู้ผู้นำ (n = 341)

ปัจจัย	$\bar{x}$	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ท่านเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน เพราะเชื่อในผลงานของผู้ผู้นำ	3.43	0.97	ค่อนข้างมาก	1
2. ท่านเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เพราะปฏิบัติตามแบบอย่างของผู้ผู้นำ	3.31	0.96	ปานกลาง	3
3. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน เพราะเชื่อในผลงานที่ผ่านมาของผู้ผู้นำ	3.32	1.01	ปานกลาง	2
รวม	3.35	0.98	ปานกลาง	

จากตาราง 17 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง เห็นว่าบทบาทของผู้ผู้นำในภาพรวม เป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างปานกลางต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน ($\bar{x} = 3.35$) ในภาพรวม

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตเทศบาล มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชนเพราะเชื่อในผลงานของผู้ผู้นำ มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.43$) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเพราะเชื่อในผลงานที่ผ่านมาของผู้ผู้นำมีผลปานกลาง

($\bar{x} = 3.32$) และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน เพราะปฏิบัติตามแบบอย่างของผู้นำ มีผลปานกลาง ($\bar{x} = 3.31$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยต่าง ๆ จากบทบาทของผู้นำ จากการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชนของกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีผลค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในกระบวนการวางแผนชุมชนเพราะเชื่อในผลงานของผู้นำ พบว่าสาเหตุมาจากความเชื่อมั่นในผลงานของผู้นำ ที่ได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาแล้ว 4 สมัย เป็นระยะเวลากว่า 16 ปี นับแต่ครั้งที่ยังมีฐานะเป็นสุขาภิบาล เป็นผู้นำที่มีความโดดเด่นในเรื่องการตัดสินใจที่มีความรวดเร็ว มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์กว้างและมีประสบการณ์ในการทำงาน เป็นผู้นำที่รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากประชาชน ลงมือทำอย่างเป็นรูปธรรม อย่างเช่น แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้เนื่องจากยากจนและอยู่อาศัยในที่ดินทำกินของผู้อื่นและอยู่นอกเขตไฟฟ้า แก้ไขปัญหากรณีพิพาทของพี่น้องในเรื่องเขตที่ดินเพราะที่ดินอยู่ในย่านเศรษฐกิจการค้า

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด จากบทบาทของเครือข่ายชุมชน ($n = 341$)

ปัจจัย	$\bar{x}$	S.D.	การตีความ	ลำดับที่
1. ปัญหาด้านการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน สามารถแก้ไขได้โดยเครือข่ายชุมชน	3.93	0.90	ค่อนข้างมาก	1
2. เครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างเครือข่ายชุมชนเป็นประจำ	3.72	0.87	ค่อนข้างมาก	2
3. การนำเสนอปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชุมชน เกิดจากการผลักดันของเครือข่ายชุมชน	3.70	0.88	ค่อนข้างมาก	3
4. เครือข่ายชุมชนมีกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง	3.62	0.90	ค่อนข้างมาก	4
รวม	3.74	0.89	ค่อนข้างมาก	

จากตาราง 18 พบว่ากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง เห็นว่าจากบทบาทของเครือข่ายชุมชนในภาพรวม เป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ($\bar{X} = 3.74$) ทั้งในระดับภาพรวมและรายประเด็นทั้ง 4 ประเด็น

เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตเทศบาล ปัญหาด้านการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน สามารถแก้ไขได้โดยเครือข่ายชุมชน มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือเครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างเครือข่ายชุมชนเป็นประจำ มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.72$) การนำเสนอปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชุมชนเกิดจากการผลักดันของเครือข่ายชุมชน มีผลค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.70$) เครือข่ายชุมชนมีกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องมีผลค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.62$)

จากประสบการณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมของผู้วิจัย สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ จากบทบาทของเครือข่ายชุมชน จากการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชนของกลุ่มตัวอย่างประชาชน มีผลค่อนข้างมาก โดยเฉพาะปัญหาด้านการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนสามารถแก้ไขได้โดยเครือข่ายชุมชน พบว่าปัญหาด้านการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน สามารถแก้ไขได้โดยเครือข่ายชุมชน เครือข่ายชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร ระหว่างเครือข่ายชุมชนเป็นประจำ การนำเสนอปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในชุมชนเกิดจากการผลักดันของเครือข่ายชุมชน และเครือข่ายชุมชนมีกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน อาจมีสาเหตุมาจากกระบวนการวางแผนชุมชนของเทศบาลตำบลแสนตุงนั้น ได้รับความร่วมมือจากประชาชนและเครือข่ายชุมชนต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง เข้าร่วมกิจกรรมด้านกระบวนการวางแผนชุมชนจำนวนมากกว่าการจัดประชุมประชาคมทั่ว ๆ ไปในเขตเทศบาล โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานภาคเอกชนเป็นผู้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการวางแผนชุมชนของเทศบาลตำบลแสนตุง

ตอนที่ 5 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ตาราง 19 ผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรกำหนด

สมมติฐานการวิจัย	Prob.	ผลการทดสอบ	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ
1. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลำดวน จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมติฐาน	0.29	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
2. ทัศนคติที่พึงพอใจมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลำดวน จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมติฐาน	0.30	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
3. บทบาทของผู้นำมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลำดวน จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมติฐาน	0.30	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
4. บทบาทของเครือข่ายชุมชนมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอลำดวน จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมติฐาน	0.30	มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ตาราง 19 (ต่อ)

สมมุติฐานการวิจัย	Prob.	ผลการทดสอบ	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ
5. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.34	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
6. อุดมการณ์รักท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.45	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
7. บทบาทของผู้นำ มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.46	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
8. บทบาทของเครือข่ายชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.30	มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ตาราง 19 (ต่อ)

สมมุติฐานการวิจัย	Prob.	ผลการทดสอบ	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ
9. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.01*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.17	มีความสัมพันธ์ต่ำ
10. อุดมการณ์รักท้องถิ่นมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.42	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
11. บทบาทของผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.53	มีความสัมพันธ์สูง
12. บทบาทของเครือข่ายชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.26	มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ตาราง 19 (ต่อ)

สมมุติฐานการวิจัย	Prob.	ผลการทดสอบ	ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ
13. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.26	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
14. อุดมการณ์รักท้องถิ่นมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.38	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
15. บทบาทของผู้นำ มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.40	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
16. บทบาทของเครือข่ายชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตู่ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด	0.00*	ยอมรับสมมุติฐาน	0.30	มีความสัมพันธ์ปานกลาง

* ระดับนัยสำคัญที่ .05

จากการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรกำหนดอันได้แก่ ประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชน อุดมการณ์รักท้องถิ่น บทบาทของผู้นำ และบทบาทของเครือข่ายชุมชน โดยการใช้ค่าสหสัมพันธ์ Pearson Correlation จะใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าสหสัมพันธ์	การตีความ
0.01-0.25	มีความสัมพันธ์ต่ำ
0.26-0.50	มีความสัมพันธ์ปานกลาง
0.51-0.75	มีความสัมพันธ์สูง
0.76-1.00	มีความสัมพันธ์สูงมาก

หลังจากวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แล้วในกรณีที่มีค่าสหสัมพันธ์สูงและยอมรับสมมติฐานที่ระดับนัยยะสำคัญที่ .05 แล้ว จะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุโดยใช้ฐานทางแนวคิดทฤษฎีต่อไป

จากตาราง 16 สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ได้ดังนี้

1. ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตรัง ยอมรับสมมติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05
2. อุดมการณ์รักท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตรัง ยอมรับสมมติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05
3. บทบาทของผู้นำ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตรัง ยอมรับสมมติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05
4. บทบาทของเครือข่ายชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตรัง ยอมรับสมมติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05
5. สมมติฐานการวิจัยที่ว่า ผลประโยชน์จากการเข้าร่วมกระบวนการวางแผนชุมชน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตรัง ยอมรับสมมติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05
6. อุดมการณ์รักท้องถิ่น มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตรัง ยอมรับสมมติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05

16. บทบาทของเครือข่ายชุมชนมีผลต่อ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของประชาชน
ในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอสว่าง จังหวัดตรัง ยอมรับ
สมมติฐานในระดับนัยสำคัญที่ .05

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ โดยใช้ Pearson Correlation ดังกล่าว จะพบค่าสหสัมพันธ์สูง ได้แก่ สมมุติฐาน 2 ข้อดังนี้

1. บทบาทของผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยมีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.53

2. บทบาทของผู้นำ มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด โดยมีค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.52

จากค่าสหสัมพันธ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุ (Causation) โดยใช้ข้อมูลในเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม ในประสบการณ์ทำงานที่เทศบาลตำบลแสนตุง การวิเคราะห์เหตุในเชิงคุณภาพดังกล่าว ตั้งอยู่บนหลักการ 3 ประการ คือ

1. กฎการแปรผันร่วม (Co-variation Rule) กล่าวได้ว่าตัวแปรที่เป็นสาเหตุ (Cause) และตัวแปรที่เป็นผล (Effect) ต้องมีการแปรผันร่วมกัน หรือมีความสัมพันธ์กัน

2. กฎของการเกิดก่อน (Temporal Rule) กล่าวได้ว่าตัวแปรที่เป็นสาเหตุ

3. กฎของความตรงภายใน (Internal - validity Rule) กล่าวได้ว่าตัวแปรที่เป็นสาเหตุที่เกิดก่อน และตัวแปรที่เป็นผลที่เกิดหลัง โดยได้รับอิทธิพลจากตัวแปรที่เป็นสาเหตุโดยตัวแปรที่เป็นผลต้องได้รับผลจากตัวแปรที่เป็นสาเหตุเพียงตัวเดียวเท่านั้น

ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งให้เห็นบทบาทของผู้นำ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลอย่างไร

จากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม และสัมภาษณ์เพิ่มเติม จะพบว่าบทบาทผู้นำเป็นสาเหตุทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุง เข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากประชาชนเชื่อมั่นและให้ความไว้วางใจในตัวผู้นำ จากการที่นายกเทศมนตรีตำบลแสนตุง นายอุดมพันธ์ สว่างไสว ได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาแล้ว 4 สมัย เป็นระยะเวลามากกว่า 16 ปี ตั้งแต่ครั้งยังมิฐานะเป็นสุขาภิบาล เป็นผู้นำที่มีลักษณะเด่นในเรื่องของการตัดสินใจที่มีความรวดเร็ว มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาช่วยเหลือประชาชนได้อย่างรวดเร็ว เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์กว้าง และมีประสบการณ์ในการบริหารงานเป็นผู้นำที่รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของประชาชนพร้อมลงมือทำแบบรูปธรรม สร้างความศรัทธาให้แก่ประชาชน และประชาชนมีความเชื่อมั่นจากผลงานที่ผ่านมา ที่สร้างชื่อเสียงในด้านการบริหารจัดการ ให้เทศบาลตำบลแสนตุง จนได้รับรางวัลการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2554 จากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จนกลายเป็นสถานที่ศึกษาดูงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในด้านการบริหารจัดการ การที่ผู้นำมีลักษณะ

โดดเด่นมาแต่ในอดีต และโครงสร้างการทำงานแบบบนลงล่างของระบบราชการ (Top Down Process) ประกอบกับความสม่ำเสมอของการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของนายกฯ ที่ปฏิบัติงานประจำสม่ำเสมอ คือ ประชาชนได้รับผลดีจากการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของนายกฯ จึงไม่ค่อยพบปัญหาที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อชุมชน แต่ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนชุมชน เพราะปฏิบัติตามแบบอย่างของผู้นำมีแนวโน้มลดลง อาจเป็นเพราะบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอดีตจะทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลกำกับการสั่งการจากหน่วยงานระดับสูง ในการแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลที่ต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลมากที่สุดเป็นหลักในการปฏิบัติราชการ ต่างจากผู้นำท้องถิ่นในปัจจุบันที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อส่วนร่วมที่มาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ มากกว่าที่จะเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่สั่งการจากหน่วยระดับที่สูงกว่าเป็นหลักในการปฏิบัติราชการ (วิวัตร อัมภวัน, สัมภาษณ์, 2557)

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลแสนตุ้ง ประกอบอาชีพค้าขายส่วนใหญ่ ประมาณ 80% เป็นผู้ที่ค่อนข้างมีความรู้ มีความหลากหลายในทางความคิด ประชาชนจึงชอบผู้นำแบบเสรี เพราะจะไม่มี ความกดดันในเรื่องการแสดงความคิดเห็นและขอบเขตของการตัดสินใจ กล่าวที่จะเสนอแนะเรื่องต่าง ๆ รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนตามสถานการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้นได้ เพราะนายกเป็นคนที่มีความเป็นกลางจะไม่เข้าไปยุ่งและเกี่ยวข้อง หรือสนับสนุนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ให้โอกาสในการแสดงออกทางความคิดได้อย่างเต็มที่

“นายกเป็นคนที่รับฟังปัญหาโดยไม่มียึดติด และลงมือทำอย่างรวดเร็ว จึงสร้างความเชื่อมั่นศรัทธา ให้กับประชาชนได้” (อนุรักษ์ รักษาพล, สัมภาษณ์, 2557)

จากบทบาทของผู้นำดังกล่าว มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยสังเกตได้จากการมีส่วนร่วมของประชาชน จากการเข้าร่วมประชาคมในโครงการที่มีความสำคัญ อย่างเช่นการจัดประชุมประชาคมแผนเพื่อก่อสร้างตลาดสดเทศบาลตำบลแสนตุ้งที่ได้มาตรฐาน แทนตลาดเดิมที่เก่าและทรุดโทรม ประชาชนให้ความสำคัญมีส่วนร่วมมากเนื่องจากประชาชนต้องตัดสินใจระหว่างประโยชน์ที่ได้รับจากการมีสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ สะอาด น่าซื้อ และมีมาตรฐานกับการสูญเสียรายได้จากการย้ายไปขายสินค้าที่ตลาดชั่วคราวในระหว่างรอตลาดสดแห่งใหม่ก่อสร้างเสร็จ ผลจากการตัดสินใจเข้าร่วมประชาคม ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์ร่วมกัน จากการที่ผู้วิจัยมีความคิดว่าประชาชนมีบทบาทในการมีส่วนร่วมน้อย แต่ผลปรากฏว่ามีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากผลของการวิจัยออกมาว่าประชาชนมีส่วนร่วมมาก เนื่องจากสภาพพื้นที่ประชาชนมีการอยู่อาศัยกันอย่างกระจายทั้งเขตเทศบาลจึงทำให้มองความีส่วนร่วมน้อย มาจากสาเหตุที่เรามักพบว่าการทำประชาคมในแต่ละครั้งมักจะมีประชาชนมาเข้าร่วมค่อนข้างน้อยเป็นส่วนใหญ่ โดยพบว่า

ประชาชนเข้าร่วมเพียง 20 ถึง 100 คน ต่อการจัดประชุมในแต่ละครั้ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 2 ถึง ร้อยละ 10 ของประชาชนทั้งหมดในชุมชนนั้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี